บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมีการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมของโลกที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากร ทำให้ความต้องการสินค้าอุปโภคและบริโภคเพื่อการดำรงชีพมีมากขึ้น เป็นสาเหตุให้ผู้ประกอบการและผู้ผลิตสินค้าต่างๆพยายามคิดค้นวิธีการผลิตแบบสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ผลิตสินค้าอุปโภคและบริโภคโดยผู้ประกอบการและผู้ผลิตสินค้าต่างๆภาคเอกชนที่จะต้องมีการแข่งขันกันผลิตสินค้า เครื่องอุปโภคและบริโภคออกสู่ตลาด เพื่อตอบสนองกับการเจริญเติบโตและการขยายตัวของจำนวนประชากร ซึ่งการแข่งขันทางธุรกิจถือเป็นการแข่งขันกันเพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาด รวมถึงการแข่งขันกันเพื่อให้ได้เป็นผู้นำตลาด ทำให้องค์กรธุรกิจต่างๆจึงต่างมุ่งศึกษา วิจัย และแสวงหาความรู้สมัยใหม่ อีกทั้งยังพยายามคิดค้นวิจัยโดยใช้เทคโนโลยีชั้นสูงเข้ามาช่วยในการผลิต เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของตน และตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้บริโภคอย่างสูงสุด ซึ่งการแข่งขันดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินธุรกิจที่ต่างก็มุ่งหวังผลตอบแทน คือกำไรสูงสุดในการดำเนินธุรกิจของตนเอง

ภาคเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการเป็นผู้ผลิตสินค้าโดยตรง ถือเป็นเรื่องดีหากสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้ผลิตออกสู่ท้องตลาดไม่สร้างปัญหาให้แก่ผู้บริโภคและบุคคลอื่น แต่ในความเป็นจริงแล้วในปัจจุบันก็หาเป็นเช่นนั้นไม่ เนื่องจากปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการพัฒนาขึ้นมากกว่าสมัยก่อนมาก การผลิตสินค้าของผู้ประกอบการเพื่อจำหน่ายแก่ผู้บริโภคมีสภาพเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อน เนื่องจากผู้ประกอบการมีการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรกลที่ทันสมัย รวมถึงมีขั้นตอนและกระบวนการผลิตที่มีความสลับซับซ้อน รวมถึงการนำความรู้และวิทยาการชั้นสูงมาประยุกต์ใช้ในการผลิต ซึ่งทำให้ผู้บริโภคจะตรวจสอบสินค้าเหล่านั้นว่าชำรุดบกพร่องหรือสินค้านั้นไม่ปลอดภัย เพียงแต่ตาเปล่าเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก เพราะขั้นตอนในการผลิตสินค้า การจัดจำหน่ายและส่งถึงมือผู้บริโภคมีหลายขั้นตอนสลับซับซ้อน ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถทราบได้ว่าสินค้านั้นเกิดความไม่ปลอดภัยในขั้นตอนใดของกระบวนการผลิต และไม่สามารถตรวจสอบสินค้าได้โดยการตรวจสอบจากการมองเห็นด้วยตาเปล่า เพราะสินค้าบางชนิดต้องอาศัยความชำนาญและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเท่านั้น ทั้งนี้เพราะความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่

สามารถผลิตสินค้าได้ครั้งละจำนวนมากๆ และผลิตได้อย่างรวดเร็วจำเป็นที่จะต้องใช้สารเคมีหลายชนิด อาจส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้ และบางชนิดอาจจะมีฤทธิ์เป็นอันตรายต่อชีวิตและสุขภาพของผู้บริโภค หากมีการใช้อย่างไม่เหมาะสมและขาดการควบคุมอย่างเข้มงวด เมื่อมีการผลิตสินค้าออกมาจำนวนมากย่อมมีโอกาสหรือความเสี่ยงที่สินค้านั้นจะมีความไม่ปลอดภัย หรือชำรุดบกพร่องมากตามไปด้วยเช่นกัน

เมื่อผู้บริโภคนำสินค้าที่ชำรุดบกพร่องหรือมีความไม่ปลอดภัยไปใช้ โดยไม่ทราบว่าสินค้านั้นมีความชำรุดบกพร่องอย่างไรย่อมก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย หรือจิตใจ ยังรวมไปถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ เช่น กรณีการระเบิดของแบตเตอรี่หรืออุปกรณ์เสริมของโทรศัพท์มือถือที่ไม่ได้มาตรฐานแล้วก่อให้เกิดเพลิงไหม้ไปที่บ้านเรือนของผู้บริโภค หรือกรณีที่ผู้บริโภคใช้เครื่องสำอางหรือผลิตภัณฑ์เสริมความงามบางชนิดแล้วเกิดอันตรายขึ้นกับผิวหนังหรือร่างกายตามมา หรือกรณีเครื่องทำน้ำอุ่นเกิดไฟฟ้ารั่วทำให้เกิดไฟดูดผู้ใช้จนเสียชีวิต เป็นต้น เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้วก็เป็นปัญหาที่ผู้บริโภคจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์หรือเกิดจากความบกพร่องในตัวผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของผู้บริโภคเพราะผู้บริโภคไม่มีสามารถพิสูจน์ได้หรือพิสูจน์ได้ยาก เพราะผู้บริโภคไม่สามารถทราบถึงขบวนการและขั้นตอนในการผลิตที่สลับซับซ้อนของผลิตภัณฑ์นั้นได้ ปัจจุบันพบว่ามีเพียงกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเท่านั้นที่จะเอาผิดกับผู้ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ได้ ซึ่งเป็นเพียงขั้นตอนการเยียวยาและแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ไม่ทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายได้รับการเยียวยาหรือการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม จึงเป็นสาเหตุทำให้ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคไม่ได้รับการแก้ไขได้อย่างตรงจุด[1] ประเทศไทยจึงควรบัญญัติกฎหมายที่สามารถป้องกันความเสียหายที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัย หรือไม่ได้มาตรฐานให้แก่ผู้บริโภคอันเป็นสาเหตุให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้ได้รับการคุ้มครอง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าไม่มีกฎหมายใดๆในปัจจุบันที่สามารถคุ้มครองและเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคได้อย่างทันท่วงที ในปัจจุบันมีมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่ 2 มาตรการ[2] คือ

1) มาตรการก่อนที่สินค้าจะเข้าสู่ตลาด (Pre-Market Control Measure)

แยกเป็นการควบคุมระบบการจัดจำหน่าย (Supply Chain) การตรวจสอบคุณภาพของสินค้า (Product Quality Control) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าอย่างถูกต้องและพอเพียง (Product

---

[1] ปกรณ์ นิลประพันธ์. (2548). ***การพัฒนามาตรการคุ้มครองผู้บริโภค.*** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.lawreform.go.th [2560, 14 มกราคม].

[2] เรื่องเดียวกัน

Information Labeling) การควบคุมการโฆษณา การคุ้มครองอิสระในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค การเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากความชำรุดบกพร่องของสินค้า (Compensation) และการเรียกคืนสินค้าที่ไม่ปลอดภัยคืนจากผู้บริโภค (Product Recall Measure) ในด้านการค้าระหว่างประเทศ มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคมีผลอย่างสำคัญต่อความเชื่อถือของผู้บริโภคในภาวะที่โลกไร้พรมแดนเช่นในปัจจุบัน เพราะหากมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศเป็นที่ยอมรับในระดับโลก ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศย่อมมั่นใจในคุณภาพของสินค้าที่ผลิตขึ้น อันเป็นผลดีต่อภาคการผลิตและศักยภาพในการแข่งขันของประเทศโดยตรงในบางประเทศ เช่น เครือรัฐออสเตรเลีย ห้ามการส่งสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานหรือที่ไม่ปลอดภัยออกไปขายต่างประเทศด้วยซึ่งเป็นการยกระดับสินค้าของออสเตรเลียในตลาดโลกในทางอ้อม นอกจากนี้มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้มแข็งยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้บริโภคในประเทศ ช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในทางอ้อมด้วย

ปัจจุบันเมื่อโลกเจริญมากขึ้นทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ด้านอุตสาหกรรม และด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ระบบเศรษฐกิจ การค้าขายหรือการบริการต่างๆเปลี่ยนแปลงไปมี กระบวนการผลิตที่สลับซับซ้อนมากขึ้น การผลิตสินค้าใช้วัตถุดิบในการผลิตที่ทันสมัยเกินกว่า ความรู้ธรรมดาของผู้ใช้หรือผู้บริโภคจะตามได้ทัน ผู้ผลิตต่างก็หาวิธีที่จะลดค่าใช้จ่ายในการผลิต และเพิ่มผลกำไรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในบางกรณีการขยายกำลังการผลิตทำให้ความละเอียดรอบคอบและคุณภาพของสินค้าลดลง ประกอบกับการขยายตัวของการค้าพาณิชย์กว้างออกไปจากระดับหมู่บ้านเมือง ไปสู่ระดับระหว่างประเทศ ทำให้สินค้าในตลาดมีการแพร่กระจาย และเพิ่มประเภทหรือชนิดมากยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน ผู้ซื้อในฐานะผู้บริโภคไม่อาจปรับตัวให้ทันกับความเจริญทางเทคโนโลยีต่างๆได้ ความระมัดระวังในระดับธรรมดาไม่อาจช่วยให้ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับเงินที่เสียไป ซ้ำร้ายยังอาจทำให้เกิดอันตรายจากการบริโภคสินค้าที่ซื้อมาโดยคาดไม่ถึงด้วย

เมื่อสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมเปลี่ยนไปกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในสมัยอดีตก็เริ่มมีช่องว่าง หรือขาดความเหมาะสม เนื่องจากกฎหมายในสมัยก่อนบัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของสังคมในสมัยนั้นอันเป็นสังคมแคบ และวิธีการผลิตยังไม่สลับซับซ้อนเท่าสังคมในปัจจุบัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความเปลี่ยนแปลงของลักษณะการดำรงชีวิตในสังคม ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในทางกฎหมาย และการปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในการบริโภคสินค้าและบริการ ซึ่งในแต่ละประเทศมีวิธีการและบทบัญญัติที่เรียกว่า "กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค" ขึ้นใช้บังคับนอกเหนือไปจาก

หลักเกณฑ์เดิมๆที่มีอยู่ในกฎหมายทั่วไป ลักษณะของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคอาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และความเจริญทางเทคโนโลยี

2) มาตรการหลังจากสินค้าเข้าสู่ตลาดแล้ว (Post - Market Control Measure)

แยกเป็นการควบคุมระบบการจัดจำหน่าย (Supply Chain) การตรวจสอบคุณภาพของสินค้า (Product Quality Control) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าอย่างถูกต้องและพอเพียง (Product Information, Labeling) การควบคุมการโฆษณา การคุ้มครองอิสระในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค การเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากความชำรุดบกพร่องของสินค้า (Compensation) และการเรียกคืนสินค้าที่ไม่ปลอดภัยคืนจากผู้บริโภค (Product Recall Measure) ในด้านการค้าระหว่างประเทศ มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคมีผลอย่างสำคัญต่อความเชื่อถือของผู้บริโภค เพราะหากมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศเป็นที่ยอมรับในระดับโลก ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศย่อมมั่นใจในคุณภาพของสินค้าที่ผลิตขึ้น อันเป็นผลดีต่อภาคการผลิตและศักยภาพในการแข่งขันของประเทศโดยตรง เห็นได้ว่ามาตรการคุ้มครองผู้บริโภคและการป้องกันความเสียหายที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยล้วนแล้วแต่เป็นประเภทการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคภายหลังคือเมื่อเกิดความเสียหายที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ขึ้นแล้วทั้งสิ้น ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีมาตรการความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยอยู่แล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถครอบคลุมไปถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ในเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้ศึกษาด้านนิติศาสตร์ และทราบปัญหาจากผลกระทบต่อผู้บริโภคข้างต้น ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะทำการศึกษา และเสนอแนะแนวทางการพัฒนากฎหมายดังกล่าวโดยการนำมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคมาพัฒนา เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่เกิดจากการใช้สินค้าที่ไม่ปลอดภัย และเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบันให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยจะมีกฎหมายหลายฉบับที่ควบคุมเกี่ยวกับสินค้าและผลิตภัณฑ์แต่ก็ไม่สามารถครอบคลุมสินค้าและผลิตภัณฑ์ได้ทุกประเภท อีกทั้งในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 จากการศึกษาพระราชบัญญัติดังกล่าว ยังมิได้มีการกำหนดให้ความคุ้มครองครอบคลุมในส่วนนี้เท่าใดนัก อีกทั้งความตื่นตัวทางด้านการคุ้มครองความเสียหายที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ในประเทศไทยนับว่ายังน้อยอยู่มาก ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ยังไม่มีหลักความรับผิดเด็ดขาดหรือความรับผิดโดยเคร่งครัดที่เกี่ยวกับเรื่องของการก่อให้เกิดความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในเรื่องของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติมา

บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งจะต้องใช้การเปรียบเทียบในกฎหมายต่างๆของประเทศไทย สามารถแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1) ความรับผิดเด็ดขาดในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด คือการกำหนดความรับผิดของบุคคลโดยไม่ต้องพิสูจน์ถึงความผิด ว่าผู้กระทำได้กระทำการโดยประมาทหรือกระทำโดยเจตนา

2) ความรับผิดเด็ดขาดในกฎหมายที่มีโทษทางอาญา คือการกำหนดความรับผิดของบุคคลโดยไม่คำนึงถึงสภาวะจิตใจของผู้กระทำความผิด ไม่คำนึงว่าผู้กระทำผิดจะได้กระทำโดยประมาทหรือเจตนาหรือไม่

3) ความรับผิดเด็ดขาดในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเกือบทุกประเด็นในพระราชบัญญัตินี้จะกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยกับผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บริโภค โดยผู้ประกอบการจะต้องรับผิดโดยเคร่งครัด กล่าวคือผู้เสียหายไม่ต้องพิสูจน์ถึงการจงใจหรือความประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการ เพียงแต่ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าสินค้ามีความชำรุด บกพร่อง และก่อให้เกิดความเสียหายต่อตัวผู้บริโภคอย่างไรเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบกับการป้องกันความเสียหายที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ของต่างประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น สังเกตได้จากเมื่อเกิดความเสียหายหรืออันตรายจากสินค้ากว่าผู้บริโภคจะได้รับการเยียวยาชดเชยความเสียหายได้นั้นใช้เวลานานมาก ซึ่งอาจทำให้ผู้ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไม่ได้รับการเยียวยา และช่วยเหลืออย่างทันท่วงที ก่อให้เกิดปัญหาและความเสียหายต่อเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยอย่างมาก อีกทั้งประเทศไทยควรนำหลักกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่มีมาตรการป้องกันล่วงหน้าต่อความรับผิดจากผลิตภัณฑ์ (Precautionary Principle for Product Liability Measure) ซึ่งเป็นวิธีการป้องกันความเสียหายที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญมากเนื่องจากเป็นการแก้ไขที่ต้นเหตุของปัญหาโดยการจัดการกับความไม่แน่นอนในการผลิตสินค้า หรือความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากความชำรุดบกพร่องของผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในประเทศไทยด้วยเช่นกัน เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยในการอุปโภคและบริโภคสินค้า ประเทศไทยจึงควรมีมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค โดยให้ครอบคลุมถึงการก่อให้เกิดความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในเรื่องการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ในการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรมย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อทุกๆภาคส่วนโดยเฉพาะผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศและกลุ่มคนอื่นๆเกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความหมาย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการคุ้มครองความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาของความเสียหายที่เกิดจากการใช้สินค้าที่ไม่ปลอดภัยในประเทศไทย

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรม และสามารถบังคับใช้ได้จริง

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำการศึกษาสถานการณ์ สภาพปัญหา ข้อจำกัด ของการคุ้มครองผู้บริโภคจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กรณีผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์ เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะที่เหมาะสมในการปรับปรุงกฎหมาย

1.4 สมมติฐานการศึกษา

หากนำแนวทางการพัฒนามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวข้องกับความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ด้วยการบัญญัติให้มีการกำหนดมาตรการคุ้มครองก่อนล่วงหน้าให้สอดรับกับมาตรการคุ้มครองในภายหลัง อีกทั้งบัญญัติในเรื่องความรับผิดอย่างเคร่งครัดจากการกำหนดความรับผิดของผู้ผลิตสินค้าในสินค้าที่ไม่ปลอดภัยโดยให้ครอบคลุมถึงความรับผิดต่อผู้บริโภค ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ก็จะสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพในอันที่จะเยียวยาผู้บริโภค ซึ่งได้รับความเสียหายได้อย่างทันท่วงทีและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ทำการค้นคว้าโดยใช้วิธีศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยเป็นการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสาร และวารสารกฎหมายที่เกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดจากการใช้สินค้าที่ไม่ปลอดภัย คำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลทางกฎหมายจากเว็บไซต์อินเตอร์เน็ตที่เกี่ยวกับบทบัญญัติทางกฎหมายต่างๆ รวมถึงคำอธิบาย บทความ หรือข้อคิดเห็นต่างๆ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายของต่างประเทศ กับหลักกฎหมายของไทย รวมถึงคำพิพากษาของศาล แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปผลและเสนอแนะแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความหมาย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการคุ้มครองความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

3. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาของความเสียหายที่เกิดจากการใช้สินค้าที่ไม่ปลอดภัยในประเทศไทย

4. ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะทางการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรม และสามารถบังคับใช้ได้จริง

1.7 นิยามศัพท์

"ผลิต"[3] หมายความว่า ทำ ผสม ปรุง แต่ง ประกอบ ประดิษฐ์ แปรสภาพ เปลี่ยนรูป ดัดแปลง คัดเลือก แช่เยือกแข็ง หรือฉายรังสี รวมถึงการกระทำใดๆที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

"สินค้า"[4] หมายความว่า สังหาริมทรัพย์ทุกชนิดที่ผลิตหรือนำเข้าเพื่อขาย รวมทั้งผลิตผลเกษตรกรรม และให้หมายความรวมถึงกระแสไฟฟ้า ยกเว้นสินค้าตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"สินค้าที่ไม่ปลอดภัย"[5] หมายความว่า สินค้าที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุจากความบกพร่องในการผลิต หรือการออกแบบ หรือไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บ

---

[3] พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551. มาตรา 4.

[4] พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551. มาตรา 4.

รักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือกำหนดไว้ แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า รวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้าอันพึงคาดหมายได้

"สิ่งแวดล้อม"[6] หมายความว่า สิ่งต่างๆที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น

"คุณภาพสิ่งแวดล้อม"[7] หมายความ ดุลยภาพของธรรมชาติ อันได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชนและความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ

"ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม"[8] หมายความว่า สินค้าที่ผลิตจากกระบวนการและเทคโนโลยีที่ใส่ใจกับผลกระทบที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มต้นตั้งแต่การคัดเลือกวัตถุดิบในการผลิต จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ รอการบรรจุลงในหีบห่อและบรรจุภัณฑ์สำหรับเตรียมการขนส่งและจัดจำหน่ายให้กับผู้บริโภคต่อไป รวมถึงการจัดการซากผลิตภัณฑ์นั้นๆ อย่างถูกวิธี

สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจะต้องได้รับการตรวจสอบประเมินผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการผลิตตลอดทั้งวัฏจักรผลิตภัณฑ์อย่างละเอียด จากผู้เชี่ยวชาญการด้านสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์หรือข้อกำหนดของสินค้าผลิตภัณฑ์หรือบริการแต่ละประเภท จึงจะได้รับ "ฉลาก" หรือ "ตราสัญลักษณ์" ซึ่งฉลากที่มีออกโดยหน่วยงานในประเทศไทย แสดงว่าสินค้าหรือบริการนั้นจัดอยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์สีเขียวเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผู้ผลิตสามารถสื่อสารกับผู้บริโภคได้ว่ากว่าที่จะได้มาซึ่งสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้น ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง เพื่อช่วยให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อใช้สินค้าที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหากเปรียบเทียบกับสินค้าตามท้องตลาดในประเภทเดียวกัน

---

[5] พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551. มาตรา 4.

[6] พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535. มาตรา 4.

[7] พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535. มาตรา 4.

[8] วิทยา อินทร์สอน. (2557). ***ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Products).*** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.thailandindustry.com [2560, 3 พฤศจิกายน].

"บริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม"[9] หมายความว่า บริการต่างๆที่อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เช่น โรงแรม โรงพยาบาล ร้านอาหาร สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ร้านซักแห้ง ร้านซักรีด เป็นต้น เน้นดำเนินธุรกิจอย่างใส่ใจต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเลือกอุปกรณ์ประหยัดพลังงาน ประหยัดน้ำ มีการจัดการคัดแยกขยะที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ช่วยสนับสนุน และประหยัดการใช้ทรัพยากรขยะจำพวกเศษอาหาร หรือขยะที่สามารถย่อยสลายได้สามารถนำไปทำเป็นปุ๋ยชีวภาพ ใช้รดน้ำต้นไม้และบำรุงดิน หมุนเวียนอาหารกลับคืนสู่ธรรมชาติ สถานบริการสีเขียวต่างๆเหล่านี้ยังเน้นให้ความสำคัญกับการกำหนดพื้นที่ในการทิ้งขยะอันตรายอย่างชัดเจนและปลอดภัย รวมทั้งรณรงค์สื่อสารให้บุคลากรในหน่วยงานเห็นคุณค่าความสำคัญและพร้อมเป็นส่วนหนึ่งในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่เลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

"มลพิษ"[10] หมายความว่า ของเสีย วัตถุอันตราย และมลสารอื่นๆ รวมทั้งกาก ตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้นที่ถูกปล่อยทิ้งจากเหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ และให้หมายความรวมถึง รังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือเหตุรำคาญอื่นๆที่เกิดหรือถูกปล่อยออกจากเหล่งกำเนิดมลพิษด้วย

"ภาวะมลพิษ"[11] หมายความว่า สภาวะที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงหรือปนเปื้อนโดยมลพิษซึ่งทำให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษในดิน

---

[9] วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2555). ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม. ***วารสารโรงงานสีเขียว.*** กระทรวงอุตสาหกรรม. หน้า 7.

[10] พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535. มาตรา 4.

[11] พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535. มาตรา 4.